

A TANTÁRGY ADATLAPJA

IRODALOM ÉS KÖRNYEZET ELMÉLETBEN ÉS GYAKORLATBAN

Egyetemi tanév: 2025 – 2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Mesteri képzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelvészeti és irodalmi tanulmányok
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		IRODALOM ÉS KÖRNYEZET ELMÉLETBEN ÉS GYAKORLATBAN				A tantárgy kódja	LMM1106
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. habil. Berszán István egyetemi tanár				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. habil. Berszán István egyetemi tanár				
2.4. Tanulmányi év	1	2.5. Félév	1	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7. Tantárgy típusa	Kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					42
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					48
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					46
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					0
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszámja					140
3.8. A félév összóraszámja					196

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

3.9. Kreditszám	8
-----------------	---

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	előadóterem, alkalmilag vetítő, laptop, hangszórók
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	szemináriumi terem, vetítő, laptop, hangszórók

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- C.1.2. A világ- és összehasonlító irodalom változásainak és a központi témáinak meghatározása és leírása, a modern irodalomelmélet fogalmainak, nézőpontjainak és módszereinek leírása. - C1.3. Az irodalomelmélet és a komparatiztika fogalmainak alkalmazása a kutatásban és az irodalmi/kulturális jelenségek viszonylatában. Az irodalmi diskurzus kapcsolata a kulturális diskurzussal általában, valamint a tudományossal - C.1.4. A nézetek és elméleti irányzatok kritikai megközelítése az irodalom tanulmányozása során. - C.1.5. Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás egy összehasonlító irodalmi vagy irodalomelméleti témában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált.
Transzverzális kompetenciák	- CT.1. Szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás egy összehasonlító irodalmi, irodalomelméleti témában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált. - CT. 3. Egyéni fejlődési terv megvalósítása; a célok elérése tanulási folyamatok, csoportos tevékenységek és intézményi programokon való részvétel segítségével

6.2. Tanulási eredmények

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Ismeretek	A hallgató ismeri Jeff Malpas helyfilozófiáját, Theodor Schatzki időtérelméletét, valamint a környezettel teremtett kapcsolat változatait Daniel Defoe, William Wordsworth, Marcel Proust és Bodor Ádám műveiben.
Képességek	A hallgató az ökoszféra tágasságában képes felmérni a kultúratudományos és kontextuális irodalomtudományi paradigmák korlátait, valamint irodalmi és művészi gyakorlatok révén tanulni, illetve újratanulni a környezettel teremtett kapcsolatot.
Felelősség és önállóság	A hallgató a fenti ismeretek és készségek alkalmazása révén képes önállóan dolgozni,

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	- Hely, társadalomtörténeti tér és irodalmi gyakorlat összefüggéseinek újragondolása a legújabb kutatások tükrében - Táj-narratívák történeti komparatív vizsgálata
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	Az előadás és szeminárium-sorozat hely, tér és táj össze-, illetve széttartását vizsgálja Robinson Szigetétől Verhovináig. A világban lét heideggeri filozófiájának kortárs értelmezéseiből (Jeff Malpas, Theodore Schatzki, Hans Ulrich Gumbrecht) kiindulva a táj kulturális konstrukcióját, Defoe, Wordsworth, Proust és Bodor Ádám olvasása közben veti össze a <i>tájba lépés</i> helyeivel és tereivel, hogy feltárja, miként egészítik ki a látképet mint (szimbolikus) reprezentációt a hely – narratív/lírai expedícióira (is) tett – hatásai.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.A "világban-lét" mint hely-világ		
2.A ,táj(kép)' kettős fogalma és a spektatoriális attitűd		
3.Narratíva és belehelyeződés		
4.Időterek fenomenológiája		

5. Robinson szigete és az (ön)művelés		
6. A modern nyugati kultúra szerszámosládája		
7. Irodalom és barangolás Wordsworthnél		
8. A hely állhatatlansága		
9. Idő és hely Proust írásgyakorlatában		
10. A szubjektum cselekvőképessége és a hely komplex struktúrája		
11. Ahol rajtunk kívül is van hely (Bodor körzet-regényei)		
12. Telep és terep (Sinistra körzet)		
13. Változatok vadkeleti tágasságra (Verhovina madarai)		
14. Hely, társadalomtörténeti tér, irodalmi gyakorlat		
Kötelező könyvészet - Jeff Malpas: Place and the Problem of Landscape. In Jeff Malpas (ed.): <i>Place and Landscape. Concepts, Contexts, Studies</i>. Massachusetts Institute of Technology Press, Cambridge, Massachusetts, 2011. 3–26. - Theodore R. Schatzki: Landscapes as Temporalspatial Phenomena. In Jeff Malpas (ed.): <i>Place and Landscape. Concepts, Contexts, Studies</i>. Massachusetts Institute of Technology Press, Cambridge, Massachusetts, 2011. 65–90. - Hans Ulrich Gumbrecht: <i>A jelenlét előállítása. Amit a jelentés nem közvetít</i>. Ráció – Historia Litteraria, 2010. (Hans Ulrich Gumbrecht: <i>Production of Presence. What Meaning Cannot Convey</i>. Stanford, Stanford University Press, 2003.) - Geert Vandermeersche – Ronald Soetaert: Landscape, Culture, and Education in Defoe's Robinson Crusoe. <i>CLCWeb: Comparative Literature and Culture</i>. Volume 14 (2012) Issue 3. http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol14/iss3/ - Douglas Berman: Reading Wordsworth with Hegel and Deleuze. <i>CLCWeb: Comparative Literature and Culture</i>. Volume 14 (2012) Issue 5. http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol14/iss5/9/ - Bart Verschaffel: The World of the Landscape. <i>CLCWeb: Comparative Literature and Culture</i>. Volume 14 (2012) Issue 3. http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol14/iss3/2/ - Berszán István: Hegység, amely emberi nevet visel. A Bodor Ádám-történetek mozgásterei. <i>Helikon Világirodalmi Figyelő: Térpoétika</i>, 2010/1–2. 20–38. - Berszán István: Változatok vadkeleti tágasságra. Bodor Ádám harmadik körzet-regényéről. <i>Új Forrás</i> 2015/5.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.szeminárium: Bevonódás a tájba 1 Rolf de Heer: <i>The Tracker</i> (2002)	filmrészletek megbeszélése	
2.szeminárium: Bevonódás a tájba 2 Ron Fricke: <i>BARAKA</i> (1992) Oravec Imre: <i>Halászóember (Baji-pást, Csabai neneék árnyékszéke, Dédnagyapám végez)</i>	versek szoros olvasása	

3-4.szeminárium:A táj mint időtér jelenség egy kommunista ifjúsági regényben Nagy István: <i>Ácsék tábort vernek</i>	közös esettanulmány	
5-6. szeminárium: Defoe írásgyakorlata: Robinson Crusoe (részletek)	Hallgató által tartott vitaindító, az előadás anyagának alkalmazása kiválasztott szövegek olvasatában	
7-8. szeminárium: Wordsworth írásgyakorlata (versek)	Idem	
9-10. szeminárium: Proust írásgyakorlata (<i>Az eltűnt idő nyomában</i> – részletek)	Idem	
11-12. szeminárium: Bodor Ádám írásgyakorlata (novellák, regényrészletek)	Idem	
13. Kreatív írás- és olvasásgyakorlatok Lakatos Róbert: <i>Terepkönyvlapok</i> (2016)	Terepkönyv-kísérletek	
14. szeminárium: összefoglaló kiértékelés	Hallgatói visszajelzések	
Könyvészet		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, A tanfelügyelőkkel, igazgatókkal, gyakorlótanárokkal és irodalmi folyóiratszerkesztőkkel folytatott évi tanácskozás alapján hangsúlyosabbá vált:

- a kritikai reflexió és a történeti tájékozódás képességeinek fejlesztése
- az ismeretek alkalmazási készségének fejlesztése,

az írott szöveg minőségének fokozatos javítása.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyen
10.4 Előadás	Jártasság a témában és a szakirodalomban	Írásbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor	Aktív jelenlét	A vitaindító, illetve a beszélgetésbe bekapcsolódás értékelése	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

- A kötelező szakirodalom elolvasása
- Az alapfogalmak helyes értelmezése
- Jelenlét a szemináriumon (1 hiányzás megengedett)
- a félév során egyszer szemináriumi vitaindítót tartani

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

Kitöltés időpontja:
2025. 02. 05.

Előadás felelőse:

.....

Szeminárium felelőse:

.....

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 02. 07.

Intézetigazgató:

.....

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása